

MAREK OLEJNICZAK, KRYSZYNA BASIŃSKA, ANNA PAPROCKA-LIPIŃSKA

**PRZESTRZEGANIE PRAW PACJENTA W CZASIE ODBYWANIA
ZAJĘĆ KLINICZNYCH W OPINII STUDENTÓW GDAŃSKIEGO
UNIwersYTETU MEDYCZNEGO**

**RESPECTING PATIENTS' RIGHTS DURING CLINICAL EDUCATION IN
THE OPINION OF STUDENTS
OF THE MEDICAL UNIVERSITY OF GDAŃSK**

Zakład Etyki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
p.o. kierownika: dr n. med. Krystyna Basińska

Celem pracy było poznanie opinii studentów pielęgniarstwa na temat przestrzegania praw pacjenta przez studentów i personel medyczny w czasie zajęć klinicznych. Badania przeprowadzono w roku akademickim 2011/2012 wśród studentów pielęgniarstwa na Wydziale Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Są one kontynuacją badań przeprowadzonych w roku akademickim 2009/2010 wśród studentów VI roku kierunku lekarskiego. Badania wykazały, że studenci pielęgniarstwa w zdecydowanej większości (74,2%) są informowani o konieczności przestrzegania praw pacjenta w trakcie odbywanych zajęć klinicznych. Większość studentów respektuje prawo pacjenta do tajemnicy (80,3%) i autonomii, uzyskując zgodę pacjenta na zebranie wywiadu (89,4%), na badanie (83,3%) i zabieg (87,8%). Jednakże uzyskane wyniki badań dotyczące przestrzegania prawa pacjenta do poszanowania jego godności wskazują na pilną potrzebę zwrócenia uwagi na ten problem, ponieważ aż 75,8% ankietowanych studentów spotkało się z przypadkiem naruszenia godności pacjenta przez lekarza i 51,5% przez pielęgniarkę. Również w opiniach na temat przestrzegania praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia, chociaż większość studentów pozytywnie ocenia realizację prawa pacjenta do prywatności i poufności danych (68,2%) oraz realizację prawa pacjenta do autonomii (62,1%), jednakże blisko połowa ankietowanych ocenia negatywnie realizację prawa pacjenta do poszanowania jego godności (40,9%), a także prawa pacjenta do informacji (45,4%).

Wiele z najistotniejszych problemów etycznych, którym stawia dziś czoła współczesna medycyna, pojawiło się w związku z ogromnym postępem naukowym, rozwojem medycyny, ale także wymogiem przestrzegania praw człowieka chorego, poddającego się leczeniu. Prawem podstawowym stał się szacunek dla zdrowia i życia ludzkiego, który jest także wpisany w tradycję medycyny. Przestrzeganie praw pacjenta w obecnych czasach jest również ściśle związane z właściwą

realizacją zadań coraz bardziej złożonego systemu ochrony zdrowia. Poszanowanie autonomii i godności pacjenta jako osoby, która nie traci przysługujących jej praw w momencie poddania się leczeniu, to także zachowania obowiązujące w relacjach pacjenta z zespołami leczącymi [6, 2].

Szczególne znaczenie dla prawidłowego diagnozowania i leczenia pacjenta ma jego prawo do samostanowienia realizowane poprzez wyrażanie świadomej zgody na interwencje medyczne. Prawo to opiera się z kolei na prawie do informacji. Równie ważne dla skutecznego leczenia jest zaufanie pacjenta, które uwarunkowane jest między innymi przestrzeganiem prawa do tajemnicy.

Przestrzeganie praw pacjenta przez personel medyczny to jednocześnie obowiązek prawny, jak i zobowiązanie moralne. Dotyczy lekarzy, pielęgniarek i wszystkich pozostałych członków zespołów leczących. Poza lekarzem, szczególnie istotna jest tu postawa pielęgniarek, które najwięcej czasu przebywają z pacjentem w czasie procesu terapeutycznego.

Zawód pielęgniarki jest zawodem samodzielnym. Obowiązki i uprawnienia zawodowe pielęgniarki reguluje odpowiednia ustawa. Równie istotne w pracy pielęgniarskiej jest przestrzeganie zobowiązań etycznych, które zapisane są w kodeksie etyki zawodowej. W części ogólnej kodeksu zawarte jest m.in. stwierdzenie: „...zasady etyki zawodowej wynikają z uniwersalnych zasad etycznych i zobowiązują pielęgniarki i położne do przestrzegania praw pacjenta i dbania o godność zawodu”. Natomiast część szczegółowa kodeksu zawiera szereg zasad etycznych, które wprost odnoszą się do praw pacjenta. Pielęgniarka pełniąc rolę zawodową zobowiązana jest do udzielania pacjentowi rzetelnej i zrozumiałej informacji dotyczącej procesu pielęgnowania. Obowiązana jest przestrzegać następujących zasad wynikających z praw pacjenta: respektować prawo pacjenta do intymności i godności osobistej podczas udzielania świadczeń medycznych, realizować świadczenia pielęgniarskie za zgodą pacjenta, o ile jest on zdolny ją sformułować, poinformować pacjenta, w przypadkach odmowy wyrażenia przez niego zgody, o możliwych skutkach jego decyzji oraz podjąć próbę przekonania pacjenta, aby zmienił swoje zdanie. Pielęgniarkę obowiązuje zachowanie w tajemnicy wszystkich wiadomości o pacjencie uzyskanych w związku z pełnieniem roli zawodowej [5].

Przestrzeganie praw pacjenta jest warunkiem właściwego wykonywania przez pielęgniarki ich zawodu, a często i życiowego powołania. W toku przygotowywania do zawodu pielęgniarki niezbędne jest zatem przygotowanie teoretyczne i praktyczne w tym zakresie. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego omawiające treści oraz efekty kształcenia w zakresie przedmiotu filozofia i etyka zawodu pielęgniarki dla kierunku pielęgniarstwa zwraca uwagę na umiejętności i kompetencje studenta, którymi są m.in. zdolności identyfikowania podstawowych wartości etycznych i wykorzystywanie zasad kodeksu etyki zawodowej, a więc przestrzeganie praw pacjenta w praktyce klinicznej [1]. Oprócz przygotowania teoretycznego studenci powinni uczyć się odpowiednich zachowań i przestrzegania praw pacjenta przede wszystkim w trakcie zajęć klinicznych i praktyk obserwując zachowanie swoich nauczycieli i wszystkich osób biorących udział w leczeniu pacjenta [7].

CEL PRACY

Celem pracy było poznanie opinii studentów kierunku pielęgniarstwa Wydziału Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego na temat przestrzegania praw pacjenta zarówno przez personel medyczny, jak i przez nich samych w trakcie zajęć klinicznych.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono w roku akademickim 2011/2012 wśród 66 studentów III roku pielęgniarstwa licencjackich oraz I roku pielęgniarstwa studiów magisterskich na Wydziale Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Do badań wykorzystano autorską ankietę, w której badanym studentom zadano anonimowo pięć pytań.

W pytaniu pierwszym pytano studentów, czy byli informowani na początku zajęć klinicznych przez nauczycieli akademickich o konieczności przestrzegania praw pacjenta. W pytaniu drugim, czy spotkali się z przypadkami rażącego naruszenia godności pacjenta przez lekarzy, pielęgniarki oraz samych studentów. W pytaniu trzecim spytano studentów, czy przestrzegają prawa pacjenta do tajemnicy i w pytaniu czwartym, czy w czasie zajęć dydaktycznych pacjent zachowuje swoją autonomię poprzez wyrażenie świadomej zgody na przeprowadzenie przez studentów wywiadu, badania fizykalnego oraz zabiegu diagnostycznego lub terapeutycznego. W pytaniu piątym poproszono studentów kierunku pielęgniarstwa o ich ocenę (w skali 0-10, gdzie 0 oznacza „bardzo źle”, a 10 „bardzo dobrze”) przestrzegania następujących praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia: prawa do poszanowania godności, prawa do informacji, prawa do autonomii oraz prawa do tajemnicy.

WYNIKI

Zdecydowana większość ankietowanych studentów (74,2%) stwierdziła, że byli informowani na początku zajęć klinicznych o konieczności przestrzegania praw pacjenta. Jedynie 25,8% respondentów uznało, że raczej nie byli informowani, z czego tylko 4,6% udzieliło zdecydowanie negatywnej odpowiedzi „nie” (tab. I).

Tabela I. Liczba odpowiedzi twierdzących i przeczących dotyczących informowania studentów w czasie zajęć klinicznych o konieczności przestrzegania praw pacjenta

Table I. Number of positive and negative responses concerning informing students about the necessity of respecting patients' rights

Rodzaj odpowiedzi Type of response	Liczba odpowiedzi Number of responses	Odsetek odpowiedzi Percentage of responses N=66 (100%)
Tak / Yes	16	24,2%
Raczej tak / Mostly	33	50%
Raczej nie / Mostly no	14	21,2%
Nie / No	3	4,6%

Na pytanie dotyczące prawa pacjenta do godności aż 75,8% ankietowanych studentów stwierdziło, że spotkali się z przykładem rażącego naruszenia godności pacjenta przez lekarza, 51,5% - przez pielęgniarki, zaś 37,9% - przez samych studentów (tab. II).

Tabela II. Liczba odpowiedzi twierdzących i przeczących w pytaniu o naruszanie prawa pacjenta do godności

Table II. Number of positive and negative responses concerning violation of patients' right to dignity

	Rodzaj odpowiedzi Type of response	Liczba odpowiedzi Number of responses	Odsetek odpowiedzi Percentage of responses N=66 (100%)
Przez lekarza Violation by a physician	Tak / Yes	50	75,8%
	Nie / No	16	24,2%
Przez pielęgniarki Violation by nurses	Tak / Yes	34	51,5%
	Nie / No	31	47,0%
	Brak odpowiedzi No responses	1	1,5%
Przez studenta Violation by other student	Tak / Yes	25	37,9%
	Nie / No	40	60,6%
	Brak odpowiedzi No responses	1	1,5%

Na pytanie dotyczące przestrzegania tajemnicy zawodowej ankietowani studenci w zdecydowanej większości (80,3%) stwierdzili, że przestrzegają tego prawa (9,1% odpowiedzi „tak” i 71,2% „raczej tak”) (tab. III).

Zdecydowana większość ankietowanych studentów stwierdziła, że pacjent zachowuje swoje prawo do autonomii poprzez wyrażenie świadomej zgody na przeprowadzenie przez studenta

Tabela III. Liczba odpowiedzi twierdzących i przeczących w pytaniu o przestrzeganie przez studentów tajemnicy lekarskiej

Table III. Number of positive and negative responses concerning the respect for confidentiality

Rodzaj odpowiedzi Type of response	Liczba odpowiedzi Number of responses	Odsetek odpowiedzi Percentage of responses N=66 (100%)
Tak / Yes	6	9,1%
Raczej tak / Mostly	47	71,2%
Raczej nie / Mostly no	12	18,2%
Nie / No	1	1,5%

wywiadu (89,4%), badania fizykalnego (83,3%) i zabiegu diagnostycznego/terapeutycznego (87,8%) (tab. IV).

Tabela IV. Liczba odpowiedzi twierdzących i przeczących w pytaniu o wyrażanie przez pacjenta świadomej zgody na przeprowadzenie przez studenta: wywiadu, badania fizykalnego i zabiegu diagnostycznego/terapeutycznego

Table IV. Number of positive and negative responses concerning the patients' right to give an informed consent for a student to perform an interview, physical examination or diagnostic and therapeutic procedures

	Rodzaj odpowiedzi Type of response	Liczba odpowiedzi Number of responses	Odszetek odpowiedzi Percentage of responses N=66 (100%)
Zgoda pacjenta na wywiad Consent for an interview	Tak / Yes	26	39,4%
	Raczej tak / Mostly	33	50,0%
	Raczej nie / Mostly no	4	6,1%
	Nie / No	2	3,0%
	Brak odpowiedzi No responses	1	1,5%
Zgoda pacjenta na badanie Consent for a physical examination	Tak / Yes	22	33,3
	Raczej tak / Mostly	33	50,0%
	Raczej nie / Mostly no	7	10,6%
	Nie / No	1	1,5%
	Brak odpowiedzi No responses	3	4,6%
Zgoda pacjenta na zabieg Consent for a medical procedure	Tak / Yes	21	31,8%
	Raczej tak / Mostly	37	56,0%
	Raczej nie / Mostly no	2	3,0%
	Nie / No	3	4,6%
	Brak odpowiedzi No responses	3	4,6%

W dokonanej przez studentów ocenie przestrzegania praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia w skali od 0 („bardzo źle”) do 10 („bardzo dobrze”), najlepiej postrzegano realizację prawa pacjenta do prywatności i poufności danych (68,2% ocen pozytywnych i 31,8% ocen negatywnych), nieco gorzej realizację prawa pacjenta do autonomii (62,1% ocen pozytywnych i 37,9% ocen negatywnych) oraz prawa do poszanowania godności (59,1% ocen

pozytywnych i 40,9% ocen negatywnych), zaś najgorzej ocenione zostało przestrzeganie prawa pacjenta do informacji (54,6% ocen pozytywnych i 45,4% ocen negatywnych) (tab. V).

Tabela V. Ocena przestrzegania praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia w opinii studentów

Table V. Evaluation of patient rights in health establishments in the opinion of the students

	Ocena w skali od 0 do 10 (0 – „bardzo źle”, 10 – „bardzo dobrze” The assessment on a scale from 0 to 10 (0 – “very bad”, 10 – “very good”)		
	Źle (0-5) Bad	Dobrze (6-10) Good	Średnia ocena Average rating
Prawo do poszanowania godności The right to dignity	27	39	6,41
	40,9%	59,1%	
Prawo do informacji The right to information	30	36	6,03
	45,4%	54,6%	
Prawo do autonomii The right to autonomy	25	41	6,36
	37,9%	62,1%	
Prawo do prywatności i poufności danych (tajemnica zawodowa) The right to privacy and confidentiality (professional secrecy)	21	45	6,55
	31,8%	68,2%	

DYSKUSJA

Przekazywanie studentom uczelni medycznych wiedzy z zakresu nauk humanistycznych, w tym na temat etyki zawodowej z uwzględnieniem praw pacjenta, jest rzeczą konieczną [9]. Warto także, jak wskazują liczne badania prowadzone na świecie, pytać studentów o ich opinie na temat przestrzegania praw pacjenta oraz ich doświadczenia związane z napotykanymi dylematami etycznymi w czasie zajęć klinicznych, a zwłaszcza dyskutować z nimi na te tematy, aby uchwycić najbardziej palące problemy dydaktyczne w etyce medycznej [8, 3, 13, 11]. Badania ankietowe przedstawione w pracy, które zostały przeprowadzone wśród studentów III roku pielęgniarstwa studiów licencjackich oraz I roku pielęgniarstwa studiów magisterskich na Wydziale Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, miały na celu poznanie opinii studentów na temat przestrzegania podstawowych praw pacjenta przez personel medyczny oraz przez samych studentów w trakcie odbywanych zajęć klinicznych. Badania te stanowią

kontynuację przeprowadzonych wcześniej (w roku akademickim 2009/2010) analogicznych badań wśród studentów VI roku kierunku lekarskiego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego [7]. W obu badaniach zadano również studentom pytanie, czy są oni informowani o konieczności przestrzegania praw pacjenta na początku swoich zajęć klinicznych.

Kwestia przekazywania wiedzy na temat praw pacjenta oraz informowanie studentów o konieczności ich przestrzegania jest na uczelni medycznej niezbędne. Najważniejszym źródłem wiedzy dla studentów powinni być sami klinicyści, którzy słowem oraz własnym przykładem uczą studentów właściwych relacji międzyludzkich w świecie medycyny. Oni również są zobowiązani do przekazywania studentom informacji o konieczności przestrzegania praw pacjenta na początku zajęć klinicznych. Badania wykazały, że wśród ankietowanych studentów pielęgniarstwa, zdecydowana większość (74,2%) otrzymała informację na ten temat. W badaniach przeprowadzonych w roku akademickim 2009/2010 wśród studentów kierunku lekarskiego jedynie 46,7% ankietowanych twierdziło, że otrzymało taką informację. Jest to znacząca różnica, która wymaga pogłębionych dalszych badań na ten temat.

Do tradycji w zawodach medycznych należy obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej. Jest to istotny element etosu zawodu lekarza oraz pielęgniarki, ponieważ bez pełnego zaufania pacjenta do personelu medycznego leczenie może się okazać mało lub w ogóle nieskuteczne. Znajduje to również odbicie w wynikach przeprowadzonych badań wśród studentów pielęgniarstwa, które wykazały, że zdecydowana większość ankietowanych (80,3%) uważa, że studenci przestrzegają tajemnicy zawodowej (w analogicznych badaniach wśród studentów kierunku lekarskiego wynik był podobny - 79,6% pozytywnych odpowiedzi).

Prawo do autonomii należy do podstawowych praw pacjenta, wynikających wprost z jego prawa do życia i do wolności. Nie ma obecnie takiej etycznej i prawnej możliwości, aby ktokolwiek z personelu medycznego w naszym kraju podejmował działania medyczne nie licząc się z prawem pacjenta do autonomii. Z wielką troską podchodzi się do tego, by w każdych okolicznościach, nawet czasami w obiektywnie niezmiernie trudnych okolicznościach, nie uchybić zasadom płynącym z tego prawa [12]. Według studentów pielęgniarstwa przestrzegają oni prawa pacjenta do autonomii, uzyskując zgodę na zebranie wywiadu (89,4%), na badanie (83,3%) i zabieg diagnostyczny lub terapeutyczny (87,8%). W analogicznych badaniach przeprowadzonych wśród studentów kierunku lekarskiego otrzymano bardzo podobne wyniki, 92% ankietowanych pytało pacjenta o zgodę na zebranie wywiadu, 89,5% na badanie fizykalne i 77,6% na zabieg diagnostyczny lub terapeutyczny.

Wśród wszystkich praw pacjenta prawo do poszanowania godności wydaje się być najbardziej podstawowe i wraz z prawem do życia i do wolności należy do fundamentalnych praw człowieka [10]. Kodeks Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej, Kodeks Etyki Lekarskiej oraz wszelkie ustawy medyczne jednoznacznie obligują personel medyczny do szanowania godności osobowej każdego pacjenta. Tym bardziej więc należy kontrolować przestrzeganie tego prawa. Niestety, wyniki przeprowadzonych badań wśród studentów pielęgniarstwa wykazały, że 75,8% ankietowanych spotkało się z przypadkiem rażącego naruszenia godności pacjenta przez lekarza, 51,5% ankietowanych z przypadkiem rażącego naruszenia godności pacjenta przez pielęgniarki i 37,9% przez studentów. Studenci kierunku lekarskiego w poprzednich badaniach na takie samo pytanie odpowiadali odpowiednio: lekarze - 69,1%, personel medyczny - 64,5% oraz studenci - 45,4%. W prezentowanych badaniach nie było pytań otwartych dopuszczających możliwość opisanie przypadków naruszenia godności pacjenta przez personel medyczny. Wydaje się, że należałoby kolejne badania wzbogacić o

pytania otwarte, które umożliwią lepszą ocenę sygnalizowanego przez studentów problemu. Badania takie prowadzone są już na świecie i pozwalają odnieść się bardziej szczegółowo do problemów związanych z nieprzestrzeganiem praw pacjenta [4, 13].

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród studentów pielęgniarstwa zawierało także dodatkowe pytanie dotyczące oceny aktualnego stanu przestrzegania praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia. Zapytano o przestrzeganie prawa do poszanowania godności pacjenta, prawa do informacji, prawa do autonomii oraz prawa do prywatności i poufności danych, proponując studentom dokonanie oceny w skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „bardzo źle”, a 10 – „bardzo dobrze”. Większość studentów pozytywnie oceniła realizację prawa pacjenta do prywatności i poufności danych (68,2%) oraz realizację prawa pacjenta do autonomii (62,1%), jednakże zwraca uwagę fakt, że blisko połowa ankietowanych ocenia negatywnie realizację prawa pacjenta do poszanowania jego godności (40,9%), a także prawa pacjenta do informacji (45,4%). Pokrywa się to z ich oceną przestrzegania praw pacjenta w czasie odbywanych zajęć klinicznych.

Przedstawione wyniki badań wskazują na konieczność położenia nacisku na edukację etyczną z uwzględnieniem wiedzy dotyczącej obowiązujących praw pacjenta, szczególnie prawa pacjenta do poszanowania jego godności, oraz potwierdzają celowość i potrzebę kontynuacji badań na ten temat.

WNIOSKI

1. Studenci pielęgniarstwa w zdecydowanej większości są informowani o konieczności przestrzegania praw pacjenta w trakcie odbywanych zajęć klinicznych.
2. Większość studentów zachowuje prawo pacjenta do tajemnicy i autonomii.
3. Uzyskane wyniki badań dotyczące przestrzegania prawa pacjenta do poszanowania jego godności wskazują na pilną potrzebę zwrócenia uwagi na ten problem.
4. W opiniach na temat przestrzegania praw pacjenta w polskich placówkach ochrony zdrowia większość studentów pozytywnie ocenia realizację prawa pacjenta do prywatności i poufności danych oraz realizację prawa pacjenta do autonomii, jednakże blisko połowa ankietowanych ocenia negatywnie realizację prawa pacjenta do poszanowania jego godności, a także prawa pacjenta do informacji.
5. Uzyskane wyniki sugerują potrzebę kontynuacji badań na ten temat.

PIŚMIENNICTWO

1. Basińska K.: Aspekty praktyczne nauczania etyki na uczelniach medycznych. W: Humanizacja medycyny. Pod red. nauk. J. Suchozrewskiej i M. Olejniczaka, Kraków: Impuls, 2011, 131. – 2. Boratyńska M., Konieczniak P.: Prawa pacjenta. Warszawa: Difin, 2001, 50. – 3. Christakis D. A., Feudtner C.: Ethics in a short white coat: the ethical dilemmas that medical students confront. *Acad. Med.* 1993, 68, 4, 249. – 4. Erdil F., Korkmaz F.: Ethical problems observed by student nurses. *Nurs. Ethics* 2009, 16, 5, 589. – 5. Kodeks Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej [Dokument elektroniczny] http://www.izbapiel.org.pl/uploadf/kodeks_etyki.doc [dostęp: 02.05.2013.] – 6. Lewkonian R.: Patient rights and

medical education: clinical principles. *Med. Teacher*, 2011, 33, 5, 392. – 7. Olejniczak M., Michowska M., Basińska K.: Opinie studentów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego na temat przestrzegania praw pacjenta w czasie odbywania zajęć klinicznych. *Ann. Acad. Med. Gedan.* 2011, 41, 79. – 8. Osborne L. W., Martin C. M.: Teaching medical ethics. The importance of listening to medical students' experiences when teaching them medical ethics. *J. Med. Ethics*, 1989, 15, 1, 35. – 9. Pellegrino E. D.: Teaching medical ethics: some persistent questions and some responses. *Acad. Med.* 1989, 64, 12, 701. – 10. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka [Dokument elektroniczny] http://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Powszechna_Deklaracja_Praw_Czlowieka.pdf [dostęp: 02.05.2013.]

11. Saito Y., Kudo Y., Shibuya A., Satoh T., Higashihara M., Aizawa Y.: Building medical ethics education to improve Japanese medical student's attitudes toward respecting patients' rights. *Tohoku J. Exp. Med.* 2011, 224, 4, 307. – 12. Siewiera J., Trnka J., Kübler A.: Zgoda dotycząca ewentualnego leczenia na oddziale intensywnej terapii wyrażona w formularzu zgody na znieczulenie do zabiegu planowego. *Anestezjol. Intens. Ter.* 2013, 45, 1, 48. – 13. Yakov G., Shilo Y., Shor T.: Nurses' perceptions of ethical issues related to patients' rights law. *Nurs. Ethics* 2010, 17, 4, 501.

M. Olejniczak, K. Basińska, A. Paprocka-Lipińska

RESPECTING PATIENTS' RIGHTS DURING CLINICAL EDUCATION IN THE OPINION OF STUDENTS OF THE MEDICAL UNIVERSITY OF GDAŃSK

Summary

The main purpose of this paper is to present the results of a study on the opinion of nursing students of the Medical University of Gdańsk about compliance with the patients' rights by the medical personnel and by the students during their clinical classes.

The study was carried out in the academic year 2011/2012 using survey methods with the use of a proprietary questionnaire on 66 students of the third nursing undergraduate year and graduate nursing year at the Faculty of Health Sciences Medical University of Gdańsk.

The results of the study show that almost 3/4 of the nursing students (74.2%) is informed at the beginning of the clinical classes about the need to respect the patients' rights. The vast majority of interviewees met with cases of serious violation of the dignity of the patient by a doctor (75.8%) and by nurses (51.5%) and less than half - by students (37.9%). The vast majority of students respect patients' privacy and confidentiality (80.3%) and autonomy through their informed consent to allow students to conduct interview (89.4%), physical examination (83.3%) and diagnostic/therapeutic treatment (87.8%). When assessing the implementation of patients' rights in health facilities most students positively evaluate the implementation of patients' rights to privacy and confidentiality of data (68.2%) and the implementation of patients' rights to autonomy (62.1%), however, nearly half of the respondents negatively evaluated the implementation of patients' rights to respect their dignity (40.9%), as well as patients' right to information (45.4%).

The most important conclusions of the study include the urgent need to draw attention to the problem of compliance with the patients' right to respect their dignity. In addition, the obtained results suggest the need to continue research on this topic.

Adres: dr n. hum. Marek Olejniczak
Zakład Etyki GUMed
ul. Tuwima 15, 80-210 Gdańsk
tel. (58) 349 14 86
e-mail: olejniczak@gumed.edu.pl